

Fortsatt nedgang i spedbarnsdødelighet

Spedbarnsdødeligheten i Norge er fortsatt synkende, men det er store forskjeller mellom fylkene, viser tall fra Statistisk sentralbyrå.

– Det har skjedd en stille revolusjon, sier professor Ola Didrik Saugstad ved Pediatrisk forskningsinstitutt ved Rikshospitalet. Siden 1980-tallet er spedbarnsdødeligheten redusert fra over 400 til om lag 200 dødsfall per år, viser statistikken. Spedbarnsdødeligheten var noe lavere i 2000 enn året før.

Krybbedød avgjørende

Krybbedød er en av de hyppigste dødsårsakene i de første leveårene og utgjør ca. 80 % av alle dødsfall blant barn i gruppen 0–2 år, ifølge Landsforeningen til støtte ved krybbedød.

Det bekrefter Saugstad, men peker samtidig på at nettopp reduksjonen i krybbedødsfall kan forklare den synkende spedbarnsdødeligheten. Antall krybbedødsfall er

Illustrasjonsfoto

reduisert med 30–40 tilfeller per år i forhold til 1989 da det var 142 krybbedødsfall.

– Dessuten overlever langt flere premature barn enn tidligere og medfødte misdannelser behandles bedre enn før, blant annet fordi misdannelser kan oppdages med fosterdiagnostikk, forteller han.

Sammen med krybbedød er ulykker en dødsårsak som hyppig forekommer både i spedbarnsalder og senere i barndommen.

Store fylkesvise forskjeller

Akershus hadde lavest spedbarnsdødelighet med 2,8 per 1 000 levendefødte i gjennomsnitt for årene 1996–2000. Høyest spedbarnsdødelighet hadde Finnmark, Nordland og Aust-Agder med henholdsvis 6,2, 5,8 og 5,6. Saugstad vil ikke spekulere i årsaker til dette, men peker på at den prosentvise forskjellen mellom Nord-Norge og Østlandet er like stor nå som den var i 1930-årene. – Det ligger en stor utfordring i å finne ut hva disse forskjellene skyldes, sier han.

Spedbarnsdødeligheten i Norge er blant de laveste i Europa. Bare Island (2,4), Luxembourg (2,9), Sverige (3,4) og Finland (3,6) hadde i 1999 lavere spedbarnsdødelighet, viser tallene fra Statistisk sentralbyrå.

– Stine Bjerkestrand Nesje, Nettredaksjonen stine.nesje@legeforeningen.no

DDT gir lav fødselsvekt og premature fødsler

En ny undersøkelse kan skape debatt om bruk av DDT i malariaområder.

I områder med endemisk forekomst av malaria brukes DDT i stort omfang for å redusere myggforekomsten. Tidligere har små studier vist en mulig sammenheng mellom bruk av DDT og premature fødsler. Nå har en undersøkelse basert på nedfrosset sera fra mødre som fødte barn i perioden 1959–66 dokumentert en sterk sammenheng mellom eksposisjon for DDT og for tidlig fødsel, og også for lav fødselsvekt hos barn født til beregnet tid (1).

Undersøkelsen er foretatt i en urban befolkning i USA før bruk av DDT ble begrenset i de vestlige land. Den mildere serumkonsentrasjonen som ble funnet hos disse kvinnene, 25 µg/l, er langt høyere enn det man finner hos amerikanske kvinner i dag, men likevel lavere enn hva man kan se i områder der DDT brukes for å redusere myggforekomsten.

Fordi DDT er billig og har en betydelig effekt ved forebygging av malaria, og det er

hevdet at de konsentrasjoner mennesker utsettes for i endemiske områder er uskadelige, foregår det en betydelig debatt internasjonalt om hvor viktig det egentlig er å redusere bruken av dette stoffet. Forfatterne av denne studien hevder at den sammenhengen de har funnet gjør det meget sannsynlig at det også vil finnes en sammenheng mellom eksposisjon for DDT og spedbarnsdød. De mener derfor at resultatene er et viktig argument for å finne frem til andre metoder for å redusere forekomsten av mygg. På forespørsel svarer forfatterne at de ikke har mottatt finansiell støtte fra firmaer som produserer alternativer til DDT.

– Pål Gulbrandsen, *Tidsskriftet*
pal.gulbrandsen@legeforeningen.no

Litteratur

1. Longnecker MP, Klebanoff MA, Shou H, Brock JW. Association between maternal serum concentration of the DDT metabolite DDE and preterm and small-for-gestational-age babies at birth. *Lancet* 2001; 358: 110–4.

Enklere å bestille ortopediske hjelpemidler

Fra 1. juli er det blitt enklere å bestille ortopediske hjelpemidler takket være en ny bestillingsordning. Heretter kan legespesialister som tidligere hadde godkjenning til å søke om stønad til slike hjelpemidler, bestille dem på samme måte som man skriver ut legemidler på blåresept. En annen forenkling er at brukerne selv kan bestille fornyelse av sine hjelpemidler ved behov. Betingelsen er at legen gir brukeren fullmakt til dette for en periode på fem eller ti år. Mer informasjon finnes på www.trygdeetaten.no/pub/proteser.html

Fri informasjon til fattige land

Seks av verdens viktigste forleggere har gått sammen om å gi fri tilgang til vital medisinsk informasjon via Internett for de fattigste landene i verden fra januar 2002. Løsningen innebærer at mer enn 1 000 av verdens ledende medisinske tidsskrifter som en forsøksordning blir fritt tilgjengelig i elektronisk format i mer enn 100 av de fattigste landene i verden. For land som har noe bedre, men likevel svak økonomi, vil det være mulig med rabatter på 60–70% på ordinære abonnementer.